

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací materiál vytvořený v projektu OP VK

Název školy:	Gymnázium, Zábřeh, náměstí Osvobození 20
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0211
Název projektu:	Zlepšení podmínek pro výuku na gymnáziu
Číslo a název klíčové aktivity:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Anotace

Název tematické oblasti:	Biochemie
Název učebního materiálu:	Odbourávání bílkovin, peptidů a aminokyselin
Číslo učebního materiálu:	VY_32_INOVACE_Ch0217
Vyučovací předmět:	Seminář z chemie
Ročník:	4. ročník čtyřletého studia, 8. ročník osmiletého studia
Autor:	Jana Drlíková
Datum vytvoření:	20. 4. 2013
Datum ověření ve výuce:	25. 4. 2013
Druh učebního materiálu:	pracovní list
Očekávaný výstup:	Uplatnění dosud získaných znalostí z oblasti obecné, organické chemie, biochemie a biologie na vyvozování nového učiva v probíraném tématu.
Metodické poznámky:	Pracovní list studenta je doplněn vypracovanou verzí pro učitele. Ve výuce je pracovní list používán jako text, na jehož základě je procvičováno již probrané učivo, jsou vyvozovány nové poznatky a řešeny drobné problémové úlohy ze zadaného tématu.

Metabolismus peptidů, bílkovin a AMK – odbourávání

pracovní list – vyplněná verze

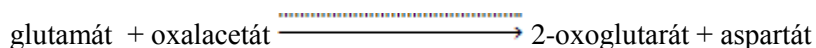
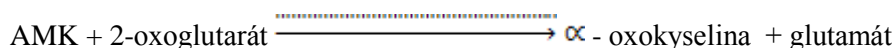
1. Degradace bílkovin a peptidů

Eukaryontní buňky mají dvojitý systém odbourávání proteinů:

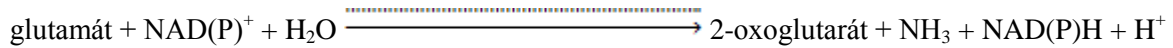
mechanismus	
lyzozomální	ATP-dependentní cytosolový
<p>lyzozomy = intracelulární váčky, obsahující asi 50 ..... (např. kathepsiny) s pH optimem v kyselé oblasti. V lyzozomech je udržováno pH = 5 a proteínasa z lyzozomů jsou při cytosolovém pH inaktivní (.....).</p> <p>Degradace je pravděpodobně .....</p>	<p>V cytosolu jsou proteiny, určené k odbourání označeny navázáním proteinu ubikvitinu (protein, který je téměř všudypřítomný v eukaryontních buňkách (.....) a je druhově vysoce konzervativní). Proces kovalentního vázání ubikvitinu na protein je závislý na ATP. Označený protein je hydrolyzován při spotřebě ATP za katalýzy degradačním enzymem ubikvitinových konjugátů.</p>

2. Degradace AMK

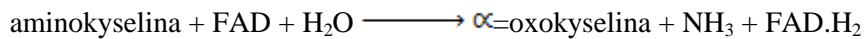
a) transaminace

b) deaminace

Nebo může deaminace probíhat za účasti FAD:

Vzniklé karboxylové kyseliny jsou odbourány v metabolické dráze ..... a
v ..... cyklu za zisku ..... a .....,
který může být využit ke zisku ..... v .....

Vzniklý NH_3 je pro buňky toxický a musí být vyloučen nebo metabolizován.

Ryby vylučují amoniak ....., vejcorodí jej metabolizují na
..... a většina suchozemských obratlovců
přeměňuje NH_3 , CO_2 a aspartát v močovino-ornithinovém cyklu na močovinu, která je pak vylučována
z organismu v moči. Reakce této dráhy probíhají v játrech z části v mitochondriích a z části v cytosolu.

Metabolismus peptidů, bílkovin a AMK – odbourávání

pracovní list – vyplněná verze

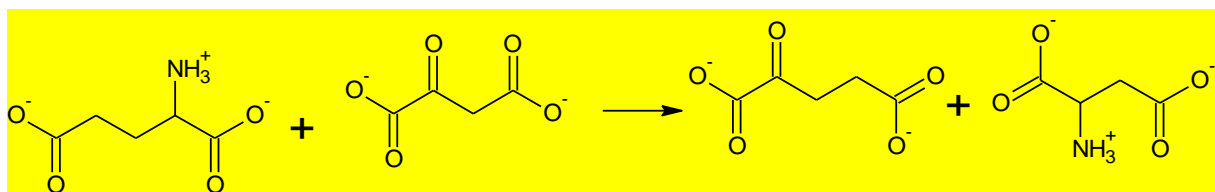
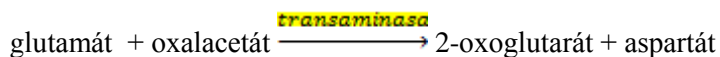
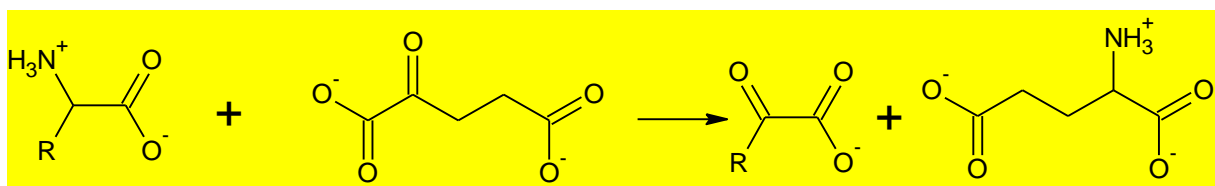
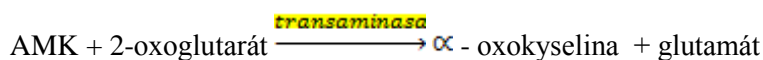
1. Degradace bílkovin a peptidů

Eukaryotní buňky mají dvojitý systém odbourávání proteinů:

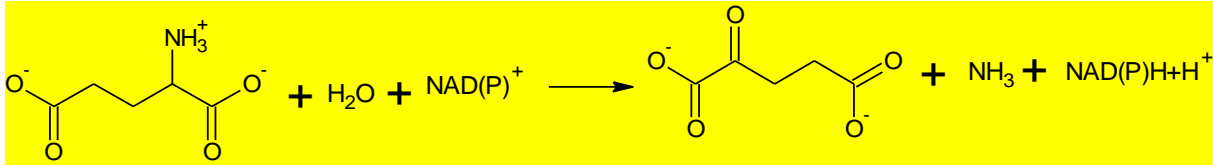
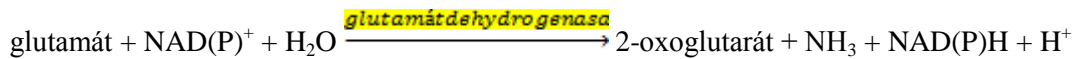
mechanismus	
lyzozomální	ATP-dependentní cytosolový
lyzozomy = intracelulární vāčky, obsahující asi 50 proteinās (např. kathepsiny) s pH optimem v kyselé oblasti. V lyzozomech je udržováno pH = 5 a proteinasa z lyzozomů jsou při cytosolovém pH inaktivní (jde o ochranu buňky při případném poškození lyzozomu). Degradace je pravděpodobně neselektivní .	V cytosolu jsou proteiny, určené k odbourání označeny navázáním proteinu ubikvitinu (protein, který je téměř všudypřítomný v eukaryotních buňkách (ubiquitous = všudypřítomný a je druhově vysoce konzervativní). Proces kovalentního vázání ubikvitinu na protein je závislý na ATP. Označený protein je hydrolyzován při spotřebě ATP za katalýzy degradačním enzymem ubikvitinových konjugátů.

2. Degradace AMK

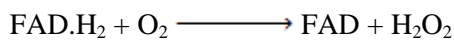
a) transaminace

b) deaminace

Nebo může deaminace probíhat za účasti FAD:

Vzniklé karboxylové kyseliny jsou odbourány v metabolické dráze **β-oxidace** a v **Krebsově cyklu** za zisku **CO₂** a **metabolisovaného vodíku**, který může být využit ke zisku **energie** v **dýchacím řetězci**. Vzniklý NH₃ je pro buňky toxický a musí být vyloučen nebo metabolizován.

Ryby vylučují amoniak **difuzí do vody**, vejcorodí jej metabolizují na **kyselinu močovou** a většina suchozemských obratlovců přeměňuje NH₃, CO₂ a aspartát v močovino-ornithinovém cyklu na močovinu, která je pak vylučována z organismu v moči. Reakce této dráhy probíhají v játrech z části v mitochondriích a z části v cytosolu.

Zdroje: archiv autorky